

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ АПК»
(для бакалаврів)**

Київ - 2016

Підготовлено доцентом кафедри управління персоналом та економіки праці *Сулімою Н.М.*, доцентом кафедри бізнес-адміністрування, адміністративного і медичного менеджменту *Владимирською Є.Ю.*

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного та медичного менеджменту (протокол № 4 від 14.11. 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту менеджменту та бізнесу ім. Б. Хмельницького (протокол № 11 від 21 листопада 2016 р.)

Суліма Н.М., Владимирська Є.Ю. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Економіка підприємств АПК”. – К.: МАУП, 2016. – 41 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план, матеріал до вивчення дисципліни “Економіка підприємств АПК”, методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентами, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Агропромисловий комплекс України – один з найбільших і найважливіших секторів економіки. Від рівня його розвитку залежить стан економіки і продовольча безпека держави, розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків. Сьогодні АПК України дає 95% продовольчих ресурсів, за рахунок його продукції формується понад 2/3 фонду споживання. На сільське господарство припадає біля 18% загального обсягу валового продукту держави.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у студентів навичок економічного аналізу стану продуктових підкомплексів, визначення економічної ефективності їх функціонування, використання ресурсного потенціалу, рівня та обсягів виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, вивчення економічних аспектів екологізації виробництва в агропромисловому комплексі, а також послідовного і логічного освоєння сучасних взаємопов'язаних проблем аграрної економіки.

Основними завданнями дисципліни є вивчення динаміки розвитку галузей продуктового підкомплексу і факторів, які впливають на його темпи і рівень; дослідження питань спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарських зв'язків аграрно-виробничих об'єднань; обґрунтування та застосування методик визначення економічної ефективності виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, рівня використання природно-ресурсного потенціалу; обґрунтування методики визначення економічної ефективності капітальних вкладень та інвестицій в галузі продуктових підкомплексів АПК; дослідження питань ціноутворення, формування виробничих витрат, рентабельності галузей в цілому і при виробництві окремих видів продукції, узагальнення передового зарубіжного та вітчизняного досвіду ведення сільського господарства, вивчення нових явищ в його розвитку; обґрунтування необхідності і можливості розвитку продуктових підкомплексів на якісно новій основі з урахуванням сучасних

науково-технічних та економічних досягнень; обґрунтування перспектив і пріоритетних напрямів розвитку продуктового підкомплексу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“Економіка підприємств АПК”

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль 1. Наукові засади формування продуктового підкомплексу	
1.	Предмет, метод і завдання науки
2.	Формування і особливості функціонування продуктового підкомплексу
3.	Формування ринку продовольчої продукції
Змістовий модуль 2. Економіка рослинницьких продуктивних підкомплексів	
4.	Економіка зернопродуктового підкомплексу
5.	Економіка бурякоцукрового підкомплексу
6.	Економіка картоплепродуктового підкомплексу
7.	Економіка плодоовочепродуктового підкомплексу
8.	Економіка олійно-жирового підкомплексу
Змістовий модуль 3. Економіка тваринницьких продуктивних підкомплексів	
9.	Економіка молокопродуктового підкомплексу
10.	Економіка м'ясопродуктового підкомплексу
11.	Економіка птахівничопродуктового підкомплексу
12.	Економіка рибопродуктового підкомплексу

Разом годин: 90

Зміст самостійної роботи з дисципліни «Економіка підприємств в АПК»

I. Успішність підготовки до практичних занять і складання іспиту значною мірою залежить від організації самостійної роботи. Ґрунтовне засвоєння програмного матеріалу потребує опрацювання кількох літературних джерел, наведених у списку рекомендованої літератури. Для здійснення самостійної роботи студентам рекомендується ознайомитись з нормативно-правовою базою та навчально-методичною літературою, перелік якої наведено в списку рекомендованої літератури, а також публікаціями періодичних видань.

Рекомендовану літературу необхідно вивчати систематично, згідно із списком і в такій послідовності:

- а) ознайомитись за навчальною програмою із змістом кожної теми;
- б) засвоїти навчальний матеріал, що відноситься до конкретної теми;
- в) дати відповідь на питання для самостійної роботи студентів з кожної теми;
- г) дати відповідь на контрольні запитання до відповідної теми;
- д) виписати всі незрозумілі питання для розгляду їх на консультації.

II. За кожною з тем курсу “Економіка підприємств АПК” студент повинен виконати наступні завдання:

Змістовий модуль 1. Наукові засади формування продуктового підкомплексу

Тема 1. Предмет, метод і завдання науки

Теми рефератів

1. Фактори забезпечення стабільності інтеграційних процесів.
2. Види зв'язків інтеграційного процесу.
3. Комплексне використання різних методів наукових досліджень для вирішення проблем підвищення ефективності продуктового підкомплексу.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Розкриття сутності агропромислової інтеграції як основи формування продуктового підкомплексу.
2. Інтеграція сільського господарства і переробних галузей промисловості як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.
3. Основні аспекти розвитку агропромислової інтеграції: економічний, організаційний, соціальний, морально-етичний.
4. Напрями здійснення агропромислової інтеграції: внутрішньогосподарський, міжгосподарський, міжгалузевий.
5. Об'єкт, предмет та мета навчальної дисципліни «Економіка підприємств АПК».
6. Основні завдання дисципліни «Економіка підприємств АПК».

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 2. Формування і особливості функціонування продуктового підкомплексу

Теми рефератів

1. Інтеграція сільського господарства і переробних галузей промисловості як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.
2. Економічна сутність та критерії продовольчої безпеки.
3. Суть і закономірності формування продуктового підкомплексу, його функціонально-галузева структура.
4. Система продуктових вертикалей: зернопродуктова, бурякоцукрова, картоплепродуктова, плодовоовочепродуктова, олійно-жирова, молокопродуктова, м'ясопродуктова, птахівничопродуктова, рибопродуктова.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Економічна сутність та критерії продовольчої безпеки.
2. Рівень споживання і забезпечення населення продуктами харчування.

3. Суть і закономірності формування продуктового підкомплексу, його функціонально-галузева структура.
4. Принципи формування продуктового підкомплексу.
5. Основні умови сталого і ефективного функціонування продуктового підкомплексу.
6. Конкурентоспроможність формувань продуктового підкомплексу як основи ефективного функціонування в умовах ринкової економіки.
7. Методичні основи оцінки ефективності функціонування продуктового підкомплексу.
8. Показники розвитку продуктового підкомплексу.
9. Методичні підходи і особливості оцінювання економічної ефективності підприємств інтегрованих галузей.
10. Економічна ефективність діяльності аграрних формувань та переробних підприємств продуктового підкомплексу.
11. Соціальна та екологічна ефективність функціонування інтегрованих галузей продуктового підкомплексу.
12. Економічне та соціальне значення виробництва екологічно чистої продукції.

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 3. Формування ринку продовольчої продукції

Теми рефератів

1. Формування організаційно-технічної, фінансово-кредитної і науково-дослідницької інфраструктури продовольчого ринку з урахуванням регіональних особливостей його функціонування.
2. Організація маркетингової діяльності та оптимізація форм просування продукції на ринках.
3. Формування систем управлінської, господарської і виробничо-реалізаційної діяльності підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках.

4. Обґрунтування можливості виробництва товару за конкурентною ціною та доступності необхідних матеріальних ресурсів.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Економічна ефективність діяльності аграрних формувань та переробних підприємств продуктового підкомплексу.

2. Соціальна та екологічна ефективність функціонування інтегрованих галузей продуктового підкомплексу.

3. Економічне та соціальне значення виробництва екологічно чистої продукції.

4. Формування організаційно-технічної, фінансово-кредитної і науково-дослідницької інфраструктури продовольчого ринку з урахуванням регіональних особливостей його функціонування.

5. Різноманітність каналів реалізації і вибір товарної стратегії агропромислових підприємств.

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 4. Економіка зернопродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Значення, стан і тенденції виробництва зерна та місце України в його світовому виробництві.

2. Особливості формування і розвитку зернопродуктового підкомплексу.

3. Формування і використання ресурсів зернової сировини на основі самозабезпечення регіонів і підвищення конкурентоспроможності зернопродукції.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Значення, стан і тенденції виробництва зерна та місце України в його світовому виробництві.

2. Теоретичні та методичні положення про взаємозв'язок виробництва і використання зернової продукції.

3. Особливості формування і розвитку зернопродуктового підкомплексу.
4. Критерії і показники ефективності виробництва зерна і зернопродуктів.
5. Ефективність функціонування підприємств інтегрованих галузей зернопродуктового підкомплексу.
6. Комплексна оцінка економічних механізмів функціонування ринку зерна і зернопродуктів.
7. Шляхи підвищення ефективності та удосконалення розвитку міжгалузевих зв'язків у зернопродуктовому підкомплексі.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва зерна у сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа посіву, га	682	648
Валовий збір зерна, ц	21824	25920
Затрати праці, тис. люд.-год.	17	17
Реалізовано зерна, ц	12683	16589
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	869	1168
Виручено, тис.грн.	1070	1629
Економічна ефективність виробництва зерна		
Урожайність, ц/га		
Затрати праці на 1 ц зерна, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц зерна, грн.		
Ціна реалізації 1 ц зерна, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц зерна		
на 1 га посіву		
Рівень рентабельності, %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 5. Економіка бурякоцукрового під комплексу

Теми рефератів

1. Значення, особливості формування і функціонування бурякоцукрового підкомплексу.
2. Ефективність функціонування підприємств інтегрованих галузей бурякоцукрового виробництва.
3. Стабілізація виробництва і підвищення ефективності розвитку бурякоцукрового підкомплексу.
4. Оптимізація бурякоцукрового виробництва з урахуванням пріоритетів вирощування цукрових буряків та інших культур в умовах обмеженого ресурсного потенціалу.
5. Формування та розвиток ринку цукру та удосконалення ринкової інфраструктури.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Значення, особливості формування і функціонування бурякоцукрового підкомплексу.
2. Критерії і показники оцінки ефективності функціонування бурякоцукрового підкомплексу.
3. Ефективність функціонування підприємств інтегрованих галузей бурякоцукрового виробництва.
4. Оцінка стану економіки бурякоцукрового підкомплексу, тенденції і фактори, що впливають на його ефективність.
5. Формування та розвиток ринку цукру та удосконалення ринкової інфраструктури.
6. Основні напрями підвищення ефективності бурякоцукрового підкомплексу та удосконалення економічних взаємовідносин між інтегрованими галузями.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва цукрових буряків у сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа посіву, га	460	420
Валовий збір, ц	139620	197412
Затрати праці, тис. люд.-год.	167	207
Реалізовано цукрових буряків, ц	139620	197412
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3826	6025
Виручено, тис.грн.	5145	8256
Економічна ефективність виробництва цукрових буряків		
Урожайність, ц/га		
Затрати праці на 1 ц, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц коренів		
на 1 га посіву		
Рівень рентабельності, %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 6. Економіка картоплепродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Стан та особливості функціонування картоплепродуктового підкомплексу.
2. Економічна ефективність виробництва та переробки картоплі.
3. Удосконалення інфраструктури картоплепродуктового підкомплексу, формування та розвиток ринку картоплі.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Стан та особливості функціонування картоплепродуктового підкомплексу.
2. Розвиток і розміщення виробництва картоплі.
3. Динаміка валових зборів і виробництва товарної продукції.
4. Формування приміських сировинних зон переробної промисловості.

5. Виробництво картоплі в селянських та фермерських господарствах.
6. Особливості зберігання, переробки і реалізації продукції.
7. Економічна ефективність виробництва та переробки картоплі.
8. Ефективність технології заготівлі, перевезення і зберігання картоплі в контейнерах і сховищах з регульованим режимом.
9. Ефективність впровадження інтенсивної індустриальної технології вирощування картоплі.
10. Удосконалення інфраструктури картоплепродуктового підкомплексу, формування та розвиток ринку картоплі.
11. Концентрація виробництва картоплі в спеціалізованих господарствах.
12. Впровадження досягнень науки і передового досвіду в картоплепродуктовому підкомплексі.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва картоплі в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа посіву, га	320	260
Валовий збір, ц	58560	66560
Затрати праці, тис. люд.-год.	156	148
Реалізовано картоплі, ц	35136	46592
Повна собівартість реалізованої продукції,	3565	5268
Виручено, тис.грн.	3912	5974
Економічна ефективність виробництва картоплі		
Урожайність з 1 га, ц		
Затрати праці на 1 ц картоплі, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц картоплі, грн.		
Ціна реалізації 1 ц картоплі, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц картоплі		
на 1 га посіву		
Рівень рентабельності, %		

Тема 7. Економіка плодоовочепродуктового під комплексу**Теми рефератів**

1. Значення і особливості функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу та закономірності розміщення його підприємств.
2. Розвиток плодоягідного виробництва у підприємствах різних форм господарювання.
3. Економічна ефективність функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу.
4. Розвиток та регулювання ринку плодоовочевої продукції.
5. Основні напрями підвищення ефективності плодоовочепродуктового підкомплексу.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Значення і особливості функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу та закономірності розміщення його підприємств.
2. Тенденції розвитку підкомплексу по окремих його сферах: виробництво овочів (закритого і відкритого ґрунту); переробка; зберігання та реалізація овочевої продукції з урахуванням особливостей формування ринку овочевої продукції.
3. Розвиток плодоягідного виробництва у підприємствах різних форм господарювання.
4. Економічна ефективність функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу.
5. Розвиток та регулювання ринку плодоовочевої продукції.
6. Основні напрями підвищення ефективності плодоовочепродуктового підкомплексу.
7. Економічні умови і шляхи стабілізації та підвищення ефективності виробництва, сфери зберігання і переробки плодоовочевої продукції.
8. Напрями реформування інфраструктури ринку плодоовочевої продукції.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва овочів у підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа посіву, га	120	120
Валовий збір овочів, ц	9840	14880
Затрати праці, тис. люд.-год.	83	105
Реалізовано овочів, ц	8760	13290
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	587	970
Виручено, тис.грн.	640	1182
Економічна ефективність виробництва овочів		
Урожайність з 1 га, ц		
Затрати праці на 1 ц, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц овочів		
на 1 га посіву		
Рівень рентабельності, %		

Визначити економічну ефективність виробництва плодів у сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа саду, га	62	58
Валовий збір плодів, ц	2868	3044
Затрати праці, тис. люд.-год.	22	23
Реалізовано плодів, ц	2742	2921
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	385	429
Виручено, тис.грн.	442	510

Економічна ефективність виробництва плодів		
Урожайність з 1 га, ц		
Затрати праці на 1 ц, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц плодів		
на 1 га насаджень		
Рівень рентабельності, %		

Визначити економічну ефективність виробництва винограду в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа насаджень, га	72	80
Валовий збір винограду, ц	4320	5440
Затрати праці, тис. люд.-год.	65	79
Реалізовано винограду, ц	3840	4850
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	538	704
Виручено, тис.грн.	848	1328
Економічна ефективність виробництва винограду		
Урожайність з 1 га, ц		
Затрати праці на 1 ц, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц винограду		
на 1 га насаджень		
Рівень рентабельності, %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 8. Економіка олійно-жирового під комплексу

Теми рефератів

1. Стан та особливості функціонування олійно-жирового підкомплексу.
2. Концепція розвитку олійно-жирового підкомплексу.
3. Економічна ефективність галузей олійно-жирового підкомплексу.
4. Ефективність виробництва та переробки насіння соняшнику, ріпаку озимого, сої.
5. Розвиток та регулювання олійно-жирового ринку.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Стан та особливості функціонування олійно-жирового підкомплексу.
2. Концепція розвитку олійно-жирового підкомплексу.
3. Формування взаємовідносин між виробниками насіння олійних культур та його переробниками.
4. Економічна ефективність галузей олійно-жирового підкомплексу.
5. Ефективність виробництва та переробки насіння соняшнику, ріпаку озимого, сої.
6. Розвиток та регулювання олійно-жирового ринку.
7. Баланс попиту і пропозиції на ринку насіння олійних культур та продуктів їхньої переробки.
8. Формування і розвиток ринкової інфраструктури олійно-жирового підкомплексу.
9. Основні напрями підвищення ефективності функціонування олійно-жирового підкомплексу.
10. Використання прогресивних методів заготівлі і переробки насіння олійних культур.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва насіння соняшнику в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Площа посіву, га	460	520
Валовий збір, ц	5520	8840
Затрати праці, тис. люд.-год.	9,4	14,1
Реалізовано насіння соняшнику, ц	5460	8720
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	696	1168
Виручено, тис.грн.	941	1657
Економічна ефективність виробництва соняшнику		
Урожайність з 1 га, ц		
Затрати праці на 1 ц, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц насіння, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц насіння соняшнику		
на 1 га посіву		
Рівень рентабельності, %		

Визначити вплив факторів на зміну маси прибутку від реалізації насіння соняшнику.

Показник	Рік		Відхилення (+,-)
	базисний	звітний	
Реалізовано насіння соняшнику, ц			
Прибуток, тис., грн.			
Повна собівартість 1ц насіння соняшнику, грн.			
Ціна реалізації 1ц, грн.			
Прибуток на 1 ц насіння соняшнику, грн.			
Зміни маси прибутку, тис.грн.			
у т.ч. за рахунок:			
обсягу реалізації насіння соняшнику			

собівартості		
ціни реалізації		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 9. Економіка молокопродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Закономірності і тенденції формування молокопродуктового підкомплексу.
2. Оцінка стану діяльності та економічної ефективності інтегрованих галузей молокопродуктового підкомплексу.
3. Ефективність виробництва в молока в господарствах різних форм власності та видів господарювання.
4. Економічна ефективність виробництва і переробки молока.
5. Розвиток молочного скотарства у господарствах приміської зони.
6. Підвищення ефективності виробництва та переробки молока.
7. Регулювання ринку молока та молокопродуктів, балансування попиту і пропозиції молокопродуктів.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Закономірності і тенденції формування молокопродуктового підкомплексу.
2. Особливості розвитку і функціонування молочного скотарства в господарствах різних форм власності та видів господарювання.
3. Оцінка стану діяльності та економічної ефективності інтегрованих галузей молокопродуктового підкомплексу.
4. Ефективність виробництва в молока в господарствах різних форм власності та видів господарювання.
5. Економічна ефективність виробництва і переробки молока.
6. Формування взаємовідносин між товаробникам і молокопереробними підприємствами.
7. Розвиток молочного скотарства у господарствах приміської зони.
8. Підвищення ефективності виробництва та переробки молока.

9. Регулювання ринку молока та молокопродуктів, балансування попиту і пропозиції молокопродуктів.

10. Удосконалення і розвиток міжгосподарських зв'язків сільськогосподарських та молокопереробних підприємств.

11. Формування ефективного механізму взаємовідносин між партнерами по виробництву, переробці та реалізації молока і молочних продуктів.

12. Основні напрями формування і розвитку інфраструктури ринку продовольчих і сировинних ресурсів та шляхи підвищення ефективності функціонування підприємств інтегрованих галузей молокопродуктового підкомплексу.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва молока в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Поголів'я корів, гол.	390	380
Валовий надій молока, ц	11850	12860
Витрати кормів, ц корм.од.	17775	17024
Затрати праці, тис. люд.-год.	105	108
Реалізовано молока, ц	8295	9012
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1412	1562
Виручено, тис.грн.	1440	1628
Економічна ефективність виробництва молока		
Удій молока від 1 корови, кг		
Затрати праці на 1 ц молока, люд.-год		
Витрати кормів на 1 ц молока, ц к.од.		
Повна собівартість 1 ц молока, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц молока		
на 1 корову		
Рівень рентабельності, %		

Визначити рівень спеціалізації сільськогосподарських підприємств на виробництві молока та його вплив на економічну ефективність молочного скотарства.

Показник	Господарства	
	"Дружба"	"Колос"
Вихідні дані		
Поголів'я корів, гол.	220	410
Виробництво молока, ц	6468	15826
Затрати праці, тис. люд.-год.	46	103
Витрати кормів, ц корм.од.	9346	18991
Реалізовано молока, ц	4528	11076
Повна собівартість реалізованої продукції,	769	1816
Виручено від реалізації молока, тис.грн.	802	2186
Виручено від реалізації продукції	3420	5465
Розрахункові показники		
Питома вага виручки від реалізації молока у грошових надходженнях господарств, %		
Удій молока від 1 корови, кг		
Затрати праці на 1 ц молока, люд.-год		
Витрати кормів на 1 ц молока, ц к.од.		
Повна собівартість 1 ц молока, грн.		
Ціна реалізації 1 ц, грн.		
Прибуток, грн.:		
на 1 ц молока		
на 1 корову		
Рівень рентабельності, %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 10. Економіка м'ясопродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Значення та організаційно-економічні умови формування інтеграційних об'єднань по виробництву м'яса і м'ясопродуктів.

2. Оцінка діяльності виробничих об'єднань та ефективність становлення взаємозв'язків між товаровиробниками м'яса та переробними підприємствами.

3. Економічна ефективність м'ясопродуктового підкомплексу та його інтегрованих галузей.

4. Стратегія і тактика розвитку сировинної бази м'ясопродуктового підкомплексу.

5. Основні принципи функціонування скотарства, свинарства, вівчарства і птахівництва у системі м'ясопродуктового виробництва та створення ефективного ринку м'яса.

6. Перспективи розвитку м'ясного тваринництва та виробництва м'ясопродуктів на основі формування виробничих об'єднань підкомплексу.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Оцінка діяльності виробничих об'єднань та ефективність становлення взаємозв'язків між товаровиробниками м'яса та переробними підприємствами.

2. Економічна ефективність м'ясопродуктового підкомплексу та його інтегрованих галузей.

3. Стратегія і тактика розвитку сировинної бази м'ясопродуктового підкомплексу.

4. Основні принципи функціонування скотарства, свинарства, вівчарства і птахівництва у системі м'ясопродуктового виробництва та створення ефективного ринку м'яса.

5. Перспективи розвитку м'ясного тваринництва та виробництва м'ясопродуктів на основі формування виробничих об'єднань підкомплексу.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва яловичини в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Середньорічне поголів'я молодняка, гол.	665	610
Приріст живої маси, ц	1720	1946
Затрати праці, тис. люд.-год.	82	73
Витрати кормів, ц корм.од.	25810	26212

Реалізовано живої маси, ц	1034	1346
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1189	1319
Виручено, тис.грн.	962	1372
Економічна ефективність виробництва яловичини		
Приріст 1 голови молодняка:		
середньодобовий, г		
середньорічний, кг		
Затрати праці на 1 ц приросту, люд.-год		
Витрати кормів на 1 ц приросту, ц к.од.		
Повна собівартість 1 ц живої маси, грн.		
Ціна реалізації 1 ц живої маси, грн.		
Прибуток, збиток (-), грн.:		
на 1 ц живої маси		
на 1 голову молодняка		
Рівень рентабельності, збитковості (-), %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 11. Економіка птахівничопродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Народногосподарське значення, розвиток і розміщення галузі птахівництва.
2. Розвиток спеціалізованого виробництва яєць і м'яса птиці в селянських господарствах.
3. Формування ринку продукції птахівництва та розвиток його інфраструктури.
4. Ефективність виробництва продукції птахівництва.
5. Шляхи підвищення економічної ефективності птахівництва.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Народногосподарське значення, розвиток і розміщення галузі птахівництва.

2. Динаміка виробництва валової і товарної продукції та підвищення продуктивності птахівництва.

3. Ефективність виробництва продукції птахівництва.

4. Шляхи підвищення економічної ефективності птахівництва.

Практичні завдання

Визначити економічну ефективність виробництва яєць у сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Поголів'я кур-несучок, тис.гол.	20	20
Виробництво яєць, тис.шт.	5440	5680
Затрати праці, тис. люд.-год.	21	21
Реалізовано яєць, тис.шт.	5210	5540
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1823	1994
Виручено, тис.грн.	1928	2354
Економічна ефективність виробництва яєць		
Середня несучість курки-несучки, шт.		
Затрати праці на 1 тис. яєць, люд.-год		
Повна собівартість 1 тис. яєць, грн.		
Ціна реалізації 1 тис. яєць, грн.		
Прибуток на 1 тис. яєць, грн.		
Рівень рентабельності, %		

Визначити економічну ефективність виробництва м'яса птиці в сільськогосподарському підприємстві.

Показник	Рік	
	базисний	звітний
Вихідні дані		
Середньорічне поголів'я молодняка, тис.гол.	10	12
Приріст живої маси, ц	1024	1752
Затрати праці, тис. люд.-год.	11	12
Реалізовано живої маси, ц	716	1228
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	773	1203

Виручено, тис.грн.	618	1287
Економічна ефективність виробництва м'яса птиці		
Середньодобовий приріст 1 голови, г		
Затрати праці на 1 ц приросту, люд.-год		
Повна собівартість 1 ц живої маси, грн.		
Ціна реалізації 1 ц живої маси, грн.		
Прибуток, збиток (-) на 1 ц живої маси, грн.		
Рівень рентабельності, збитковості (-), %		

Література [5,6,7,8,9,10]

Тема 12. Економіка рибопродуктового під комплексу

Теми рефератів

1. Наукові основи формування та особливості функціонування рибопродуктового підкомплексу.
2. Концепція розвитку рибного господарства як цілісного комплексу, що забезпечує вилов риби та її переробку, відтворення та охорону рибних запасів.
3. Сучасний стан рибопродуктового підкомплексу та формування ринку рибної продукції.
4. Розвиток рибопродуктового підкомплексу на основі раціонального використання потенціалу внутрішніх водойм, збільшення вилову океанічної продукції та зростання імпорту риби та рибної продукції.
5. Економічна ефективність рибопродуктового підкомплексу.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Сучасний стан рибопродуктового підкомплексу та формування ринку рибної продукції.
2. Розвиток рибопродуктового підкомплексу на основі раціонального використання потенціалу внутрішніх водойм, збільшення вилову океанічної продукції та зростання імпорту риби та рибної продукції.
3. Економічна ефективність рибопродуктового підкомплексу.
4. Основні напрями підвищення ефективності рибопродуктового підкомплексу.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів,

Мета контрольної роботи — поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами і застосовувати теоретичні знання та набуті навички на практиці для дослідження й аналізу адміністративних процесів, що є основою менеджменту митної справи.

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е, Є	2
Ж, З, І	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Ш, Щ	9
Ю, Я	10

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1.

1. Розкриття сутності агропромислової інтеграції як основи формування продуктового підкомплексу.

2. Значення, стан і тенденції виробництва зерна та місце України в його світовому виробництві.

3. Особливості розвитку і функціонування молочного скотарства в господарствах різних форм власності та видів господарювання.

Варіант 2.

1. Інтеграція сільського господарства і переробних галузей промисловості як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.

2. Критерії і показники оцінки ефективності функціонування бурякоцукрового підкомплексу.

3. Розвиток молочного скотарства у господарствах приміської зони.

Варіант 3.

1. Основні аспекти розвитку агропромислової інтеграції: економічний, організаційний, соціальний, морально-етичний.

2. Економічна ефективність виробництва та переробки картоплі.

3. Формування взаємовідносин між товаробникам і молокопереробними підприємствами.

Варіант 4.

1. Об'єкт, предмет та мета навчальної дисципліни «Економіка підприємств АПК».

2. Економічна ефективність функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу.

3. Формування ефективного механізму взаємовідносин між партнерами по виробництву, переробці та реалізації молока і молочних продуктів.

Варіант 5.

1. Суть і закономірності формування продуктового підкомплексу, його функціонально-галузева структура.

2. Розвиток та регулювання ринку плодоовочевої продукції.

3. Перспективи розвитку м'ясного тваринництва та виробництва м'ясопродуктів на основі формування виробничих об'єднань підкомплексу.

Варіант 6.

1. Показники розвитку продуктового підкомплексу.
2. Формування і розвиток ринкової інфраструктури олійно-жирового підкомплексу.
3. Ефективність виробництва продукції птахівництва.

Варіант 7.

1. Конкурентоспроможність формувань продуктового підкомплексу як основи ефективного функціонування в умовах ринкової економіки.
2. Економічні умови і шляхи стабілізації та підвищення ефективності виробництва, сфери зберігання і переробки плодоовочевої продукції.
3. Наукові основи формування та особливості функціонування рибопродуктового підкомплексу.

Варіант 8.

1. Методичні основи оцінки ефективності функціонування продуктового підкомплексу.
2. Напрями реформування інфраструктури ринку плодоовочевої продукції.
3. Сучасний стан рибопродуктового підкомплексу та формування ринку рибної продукції.

Варіант 9.

1. Економічна ефективність діяльності аграрних формувань та переробних підприємств продуктового підкомплексу.

2. Баланс попиту і пропозиції на ринку насіння олійних культур та продуктів їхньої переробки.

3. Розвиток рибопродуктового підкомплексу на основі раціонального використання потенціалу внутрішніх водойм, збільшення вилову океанічної продукції та зростання імпорту риби та рибної продукції.

Варіант 10.

1. Соціальна та екологічна ефективність функціонування інтегрованих галузей продуктового підкомплексу.

2. Формування і розвиток ринкової інфраструктури олійно-жирового підкомплексу.

3. Економічна ефективність рибопродуктового підкомплексу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкриття сутності агропромислової інтеграції як основи формування продуктового підкомплексу.
2. Інтеграція сільського господарства і переробних галузей промисловості як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.
3. Основні аспекти розвитку агропромислової інтеграції: економічний, організаційний, соціальний, морально-ектичний.
4. Напрями здійснення агропромислової інтеграції: внутрішньогосподарський, міжгосподарський, міжгалузевий.
5. Об'єкт, предмет та мета навчальної дисципліни «Економіка підприємств АПК».
6. Основні завдання дисципліни «Економіка підприємств АПК».
7. Економічна сутність та критерії продовольчої безпеки.
8. Рівень споживання і забезпечення населення продуктами харчування.
9. Суть і закономірності формування продуктового підкомплексу, його функціонально-галузева структура.
10. Принципи формування продуктового підкомплексу.
11. Основні умови сталого і ефективного функціонування продуктового підкомплексу.
12. Конкурентоспроможність формувань продуктового підкомплексу як основи ефективного функціонування в умовах ринкової економіки.
13. Методичні основи оцінки ефективності функціонування продуктового підкомплексу.
14. Показники розвитку продуктового підкомплексу.
15. Методичні підходи і особливості оцінювання економічної ефективності підприємств інтегрованих галузей.
16. Економічна ефективність діяльності аграрних формувань та переробних підприємств продуктового підкомплексу.

17. Соціальна та екологічна ефективність функціонування інтегрованих галузей продуктового підкомплексу.

18. Економічне та соціальне значення виробництва екологічно чистої продукції.

19. Формування організаційно-технічної, фінансово-кредитної і науково-дослідницької інфраструктури продовольчого ринку з урахуванням регіональних особливостей його функціонування.

20. Різноманітність каналів реалізації і вибір товарної стратегії агропромислових підприємств.

21. Значення, стан і тенденції виробництва зерна та місце України в його світовому виробництві.

22. Теоретичні та методичні положення про взаємозв'язок виробництва і використання зернової продукції.

23. Особливості формування і розвитку зернопродуктового підкомплексу.

24. Критерії і показники ефективності виробництва зерна і зернопродуктів.

25. Ефективність функціонування підприємств інтегрованих галузей зернопродуктового підкомплексу.

26. Комплексна оцінка економічних механізмів функціонування ринку зерна і зернопродуктів.

27. Шляхи підвищення ефективності та удосконалення розвитку міжгалузевих зв'язків у зернопродуктовому підкомплексі.

28. Значення, особливості формування і функціонування бурякоцукрового підкомплексу.

29. Критерії і показники оцінки ефективності функціонування бурякоцукрового підкомплексу.

30. Ефективність функціонування підприємств інтегрованих галузей бурякоцукрового виробництва.

31. Оцінка стану економіки бурякоцукрового підкомплексу, тенденції і фактори, що впливають на його ефективність.

32. Формування та розвиток ринку цукру та удосконалення ринкової інфраструктури.

33. Основні напрями підвищення ефективності бурякоцукрового підкомплексу та удосконалення економічних взаємовідносин між інтегрованими галузями.

34. Стан та особливості функціонування картоплепродуктового підкомплексу.

35. Розвиток і розміщення виробництва картоплі.

36. Динаміка валових зборів і виробництва товарної продукції.

37. Формування приміських сировинних зон переробної промисловості.

38. Виробництво картоплі в селянських та фермерських господарствах.

39. Особливості зберігання, переробки і реалізації продукції.

40. Економічна ефективність виробництва та переробки картоплі.

41. Ефективність технології заготівлі, перевезення і зберігання картоплі в контейнерах і сховищах з регульованим режимом.

42. Ефективність впровадження інтенсивної індустриальної технології вирощування картоплі.

43. Удосконалення інфраструктури картоплепродуктового підкомплексу, формування та розвиток ринку картоплі.

44. Концентрація виробництва картоплі в спеціалізованих господарствах.

45. Впровадження досягнень науки і передового досвіду в картоплепродуктовому підкомплексі.

46. Значення і особливості функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу та закономірності розміщення його підприємств.

47. Тенденції розвитку підкомплексу по окремих його сферах: виробництво овочів (закритого і відкритого ґрунту); переробка; зберігання та реалізація овочевої продукції з урахуванням особливостей формування ринку овочевої продукції.

48. Розвиток плодоягідного виробництва у підприємствах різних форм господарювання.

49. Економічна ефективність функціонування плодоовочепродуктового підкомплексу.

50. Розвиток та регулювання ринку плодоовочевої продукції.

51. Основні напрями підвищення ефективності плодоовочепродуктового підкомплексу.

52. Економічні умови і шляхи стабілізації та підвищення ефективності виробництва, сфери зберігання і переробки плодоовочевої продукції.

53. Напрями реформування інфраструктури ринку плодоовочевої продукції.

54. Стан та особливості функціонування олійно-жирового підкомплексу.

55. Концепція розвитку олійно-жирового підкомплексу.

56. Формування взаємовідносин між виробниками насіння олійних культур та його переробниками.

57. Економічна ефективність галузей олійно-жирового підкомплексу.

58. Ефективність виробництва та переробки насіння соняшнику, ріпаку озимого, сої.

59. Розвиток та регулювання олійно-жирового ринку.

60. Баланс попиту і пропозиції на ринку насіння олійних культур та продуктів їхньої переробки.

61. Формування і розвиток ринкової інфраструктури олійно-жирового підкомплексу.

62. Основні напрями підвищення ефективності функціонування олійно-жирового підкомплексу.

63. Використання прогресивних методів заготівлі і переробки насіння олійних культур.

64. Закономірності і тенденції формування молокопродуктового підкомплексу.

65. Особливості розвитку і функціонування молочного скотарства в господарствах різних форм власності та видів господарювання.

66. Оцінка стану діяльності та економічної ефективності інтегрованих галузей молокопродуктового підкомплексу.

67. Ефективність виробництва в молока в господарствах різних форм власності та видів господарювання.

68. Економічна ефективність виробництва і переробки молока.

69. Формування взаємовідносин між товаробникам і молокопереробними підприємствами.

70. Розвиток молочного скотарства у господарствах приміської зони.

71. Підвищення ефективності виробництва та переробки молока.

72. Регулювання ринку молока та молокопродуктів, балансування попиту і пропозиції молокопродуктів.

73. Удосконалення і розвиток міжгосподарських зв'язків сільськогосподарських та молокопереробних підприємств.

74. Формування ефективного механізму взаємовідносин між партнерами по виробництву, переробці та реалізації молока і молочних продуктів.

75. Основні напрями формування і розвитку інфраструктури ринку продовольчих і сировинних ресурсів та шляхи підвищення ефективності функціонування підприємств інтегрованих галузей молокопродуктового підкомплексу.

76. Значення та організаційно-економічні умови формування інтеграційних об'єднань по виробництву м'яса і м'ясопродуктів.

77. Оцінка діяльності виробничих об'єднань та ефективність становлення взаємозв'язків між товаровиробниками м'яса та переробними підприємствами.

78. Економічна ефективність м'ясопродуктового підкомплексу та його інтегрованих галузей.

79. Стратегія і тактика розвитку сировинної бази м'ясопродуктового підкомплексу.

80. Основні принципи функціонування скотарства, свинарства, вівчарства і птахівництва у системі п'ясопродуктового виробництва та створення ефективного ринку м'яса.

81. Перспективи розвитку м'ясного тваринництва та виробництва м'ясопродуктів на основі формування виробничих об'єднань підкомплексу.

82. Народногосподарське значення, розвиток і розміщення галузі птахівництва.

83. Динаміка виробництва валової і товарної продукції та підвищення продуктивності птахівництва.

84. Ефективність виробництва продукції птахівництва.

85. Шляхи підвищення економічної ефективності птахівництва.

86. Наукові основи формування та особливості функціонування рибопродуктового підкомплексу.

87. Сучасний стан рибопродуктового підкомплексу та формування ринку рибної продукції.

88. Розвиток рибопродуктового підкомплексу на основі раціонального використання потенціалу внутрішніх водойм, збільшення вилову океанічної продукції та зростання імпорту риби та рибної продукції.

89. Економічна ефективність рибопродуктового підкомплексу.

90. Основні напрями підвищення ефективності рибопродуктового підкомплексу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Економіка продуктового підкомплексу: Навчальний посібник / Збарський В.К., Мацібора В.І., Рогач С.М. та ін.; За ред. професора В.К.Збарського. – К.: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2011. – 415 с.
2. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу. Навчальний посібник/ За ред. П.С. Березівського.- Львів: «Магнолія Плюс»: Вид. СПД ФО В.М. Піча, 2004. - 443 с.
3. Економіка сільського господарства: Навч. посібник/ Збарський В.К., Мацібора В.І., Чалий А.А. та ін.; За ред. В.К.Збарського, В.І.Мацібори – К.: Каравела, 2011. – 264 с.
4. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. - 2-е вид. доповнене і перероблене. - К.: КНЕУ 2002. - 624 с.
5. Бідзюра І.П., Збарський В.К., Ільчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних аграрних закладів освіти. – К.: 2001. -320с.
6. Географія агропромислових комплексів: Навч. посібник/ М.Д.Пістун, В.О.Гуцал, Н.І. Провотар. –К.: Либідь, 1997. –200 с.
7. Організація агропромислового комплексу: Підручник / М.Й. Хорунжий.-К.: КНЕУ, 2001. – 382 с.

Додаткова

8. Агропромисловий комплекс у системі зовнішньоекономічної діяльності України / П.Т. Саблук, А.А. Фесина, В.І. Власов та ін.; за ред. П.Т. Саблука. - К.: ННЦ ІАЕ, 2005. - 242 с.
9. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 6) / за ред. П. Т. Саблука та ін. - К.: ІАЕ УААН, 2007. -764 с.

10. Андрющенко А.І. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / А.І. Андрющенко, Р.А. Балтаджи, Н.І. Вовк. – К.: Інститут рибного господарства УААН, 1998. – 114 с.
11. Багрій Т.В. Збереження і відродження цукробурякового виробництва в Україні // Економіка АПК, 2009. – №2.
12. Бойко В. І. Зерно і ринок: Монографія. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 312 с.
13. Бурик А.Ф. Переваги циклічного процесу виробництва продукції птахівництва на прикладі СВАТ «Птахо-комбінат «Бершадський» // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – Умань, 2005. – Вип. 61, Ч. 2. – С. 243-252.
14. Вдовенко Н.М. Сучасний стан та напрями розвитку рибного господарства в Україні / Н.М. Вдовенко // Економіка АПК. - 2010. - № 3.
15. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / Відп. редактор акад. УААН В.М.Трегобчук. - К.: Ін-т економіки НАН України, 2003 - 259с.
16. Голомша Н. Конкуренентоспроможність сільськогосподарської продукції України та Польщі на світовому аграрному ринку // Інноваційна економіка. - 2008. - № 3.
17. Голошина Н.Є., Файчук О.М. Оцінка міжнародної конкурентоспроможності українського цукру. // Економіка АПК - 2010. - №7.
18. Гринжевський М.В. Словник-довідник науково-виробничих термінів і понять у рибному і водному господарствах / М.В. Гринжевський, В.М. Єрко, А.В. Пекарський. – К.: Вища освіта, 2002. – 303 с.
19. Давлетханова О.Х. Стан управління якістю продукції птахівництва та шляхи його удосконалення в умовах трансформаційного періоду / О.Х. Давлетханова // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – Умань, 2005. – Вип. 61, Ч. 2. – С. 243-252.
20. Економіка виробництва молока і молочної продукції в Україні: Моногр. / За ред. П.Т.Саблука і В.І. Бойка. - К.: ННЦ ІАЕ, 2005.- 340с.

21. Економіка підприємства: Підручник / За заг та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – [вид. 4-те перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2009. – 816с.
22. Економічна ефективність виробництва біопалива в контексті продовольчої та енергетичної безпеки України / Шпичак О.М., Станісеви́ч С.А., Кунь Т.В., за ред. акад. О.М. Шпичака. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2010. – 265с.
23. Економічний аналіз: Навчальний посібник / М.А. Болюх, В. З. Борщевський, М. І. Горбатюк; За ред.акад. НАНУ проф. Чумаченка М. Г. - К.: КНЕУ, 2001.-540 с.
24. Економічні напрями ефективного функціонування ринків продукції скотарства / Ільчук М.М., Калінчик М.В., Рудий М.М. та ін. – К.: «Нічлава», 2009. – 352с.
25. Жигadlo В.С., Сікачина О.В. Виробництво зернових та олійних культур в Україні: проблеми та перспективи в умовах світової продовольчої кризи / За ред. В. Артюшина. - К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки ПРООН, 2008. - 44 с.
26. Заболотний О.Г. Проблеми підвищення ефективності виробництва сої і технології її переробки. Монографія. - Вінниця: Книга- Вега, 2006.- 168 с.
27. Закон України "Про екологічну експертизу" // Відомості Верховної Ради України, 1995.-№8.
28. Закон України "Про охорону навколишнього середовища" // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 . - №41.
29. Закон України „Про державну підтримку сільського господарства України”// Голос України. - 2004.- 7 вересня.
30. Закон України „Про інноваційну діяльність”// Відомості Верховної Ради України, 2002.- №36.
31. Закон України „Про колективне сільськогосподарське підприємство”// Голос України. - 1992. - 20 березня.
32. Закон України „Про оренду землі” // Голос України. - 1998. - 23 жовтня.

33. Закон України „Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року”// Голос України. - 2005.- 16 листопада.
34. Закон України „Про підприємництво”// Нове законодавство України. Випуск 2.- К., 1992.
35. Закон України „Про фермерське господарство”// Голос України. - 2003.- 29 липня.
36. Збарський В. К. Основи підприємництва та бізнесу: Підручник. - Вінниця: "Нова книга", 2004. - 404 с.
37. Збарський В. К. Становлення та розвиток малих форм господарювання сільських поселень України: Монографія. - К.: НАУ-ДАКККіМ, 2004. -
38. Збарський В.К., Місевич М.А. Конкурентоспроможність високотоварних сільськогосподарських підприємств / В.К. Збарський, М.А. Місевич; за ред. професора В.К. Збарського. - К.: ННЦ ІАЕ, 2009. - 310с.
39. Калінчик М.В., Ільчук М.М., Одінцева Т.М. Ефективність виробництва та розвиток ринку свинини. – К. : Нічлава, 2005. – 228с.
40. Калінчик М.В., Ільчук М.М., Шовкалюк В.С., та ін. Стабілізація ринку зерна в Україні. – К. : Нічлава, 2006. – 230с.
41. Калінчик М.В., Ільчук М.М., Беляєв О.В. та ін. Формування ринку сої та продуктів її переробки в Україні. – К. : Нічлава. – 2007. – 200с.
42. Кириленко І.Г. Актуальні питання ринку земель сільськогосподарського призначення / Кириленко І.Г.// Економіка АПК. - 2009. - № 3.
43. Коваль О.М. Особливості інвестиційного процесу в аграрному секторі економіки України // Економіка АПК. – 2010. - №2,
44. Коденська М.Ю., Пархоменко Л.М. Стан та формування економічного механізму розвитку цукробурякового виробництва. // Агроінком. – 2010. - №1 – 3.

45. Лубков А.Н. Интеграция и дезинтеграция в агропромышленном секторе экономики / Лубков А.Н.// Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. - 2009.-№ 6.
46. Малік М., Нужна О. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізм: Монографія. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 270 с.
47. Маслак О. Ринок соняшнику: втрачені надії / О. Маслак // Пропозиція. - 2009. - №1.
48. Мацибора В.І., Збарський В.К., Мацибора Т.В. Економіка підприємства. - К.: Каравела, 2008. - 296с.
49. Методичні підходи щодо інвестування розвитку цукробурякового виробництва. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005 – 46с.
50. Мороз О.О., Семцов В.М. Діяльність інтегрованих сільськогосподарських підприємств / Мороз О.О., Семцов В.М.// Економіка АПК. - 2010. - № 4.
51. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України/ Рекол.: М.В.Зубець та ін. - К.: Логос, 2004. - 776с.
52. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Полісся і Західного регіону України / Редкол.: М.В.Зубець та ін. - К.: Урожай, 2004. - 560с.
53. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Степу України / Ред. кол.: М.В.Зубець та ін. - К.: Аграрна наука, 2004. - 844с.
54. Одінцов М.М. Формування і розвиток ринку продуктів тваринництва. – Черкаси: Брама-Україна, 2009. – 296с.
55. Олійно-жирова галузь України. Інформаційно-аналітичний бюлетень олійно-жирової галузі України та Російської Федерації. Показники роботи за 1998 - 2007 роки. - Х.: УКРНДІОЖ, 2008.
56. Організаційно-економічні трансформації в аграрному виробництві: Збірник матеріалів Дванадцятих річних зборів Всеукраїнського конгр. вчен. економістів-аграрників, Київ, 25-26 лют. 2010 р./ Редкол.: П.Т.Саблук та ін.. - К.: ННЦ «ІАЕ», 2010. -618 с.

57. Осташко Т.О., Волощенко Л.Ю. та ін. Внутрішній агропродовольчий ринок України в умовах СОТ. – ДУ «Інститут економіки і прогнозування НАН України, - 2010р. – 207с.

58. Савченко Е. Стратегический курс развития аграрной экономики - создание крупных интегрированных формирований / Савченко Е.// АПК: экономика, управление. - 2007. - №5.

59. Пасхавер Б.И. Ринок землі: світовий досвід та національна стратегія/ Пасхавер Б.Й.//Економіка АПК. - 2009. - № 3.

60. Пизенгольц В.М. Агрохолдинги - формирование устойчивого развития скотоводства / Пизенгольц В.М.// Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. - 2009. - №2.

61. Ринкові трансформації і пріоритети регіонального розвитку виробництва аграрної продукції: Монографія/ Бойко В.І., Скупий В.М., Козак О.А. та ін. - К.: ННЦ «ІАЕ», 2011. - 264 с.

62. Система організаційно-економічних механізмів функціонування основних агропродовольчих підкомплексів рослинництва України. За ред. акад. УААН О.М. Шпичака. – К., 2009р.

63. Стан і перспективи молокопродуктового підкомплексу АПК України / за ред. академіка УААН О.М. Шпичака, - К. : ННЦ ІАЕ, 1999. - 156с.

64. Супіханов Б.К., Петренко Н.І. Олійні культури: історія, сорти, виробництво, торгівля. - К.: ННЦ ІАЕ УААН, 2008. - 126 с

65. Ушачев И., Арашуков В. Организационно-экономический механизм развития агрохолдингов / Ушачев И., Арашуков В.// АПК: экономика, управление. - 2007. - №5.

66. Функціонування молокопродуктового і м'ясопродуктового підкомплексу в умовах розвитку інтеграції / Ільчук М.М., Рудий М.М.. – К.: «Нічлава», 2006. – 384с.

67. Хайкинботтом С. Мировой рынок масличных: тенденции и перспективы /С.Хайкинботтом // Олійно-жировий комплекс. - 2008. - №4.

68. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу: Підручник.- К.: КНЕУ, 2001.-382 с.
69. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку. За ред. П.Т. Саблука, М.Ю. Коденської: - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 390 с.
70. Черкащина Т.В. Методика дослідження економічної ефективності виробництва ставової риби / Т.В. Черкащина // Вісник аграрної науки Причорномор'я. -2001. -№ 31.
71. Чмирь С.М. Розвиток зернопродуктового підкомплексу в Україні: Монографія. – К.: Аграрна наука, 2007. – 376с.
72. Шмаглій О.Б. Харчова промисловість та її розвиток // Економіка АПК. - 2006. - № 8.
73. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку / Ф.О. Ярошенко. - К.: Аграрна наука, 2004. - 506 с.
74. Pearce D., Atkinson G. Measuring Sustainable Development. In: Ecodecision Vol., 1993. - p. 64-66.
75. Young M.D. Sustainable investment and resource use: Equity, environmental integrity and economic efficiency. -P.: Parthenon Publ. Group, 1992.- p.408.